

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 1-сі

«БЕКІТЕМІН»
 Басқарма Төрағасы – Ректор м.а.
Л. Шалабаева
 «30» / 10 / 2025 ж.

2025-2026 оқу жылына «6В11106 – Спорттық туризм» білім беру бағдарламасының

**ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУ БОЙЫНША КЕШЕНДІ
ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

(Туризм негіздері, Туризм менеджменті, Туристік-спорттық дайындық)
2023 жылғы қабылдау үшін

Түркістан, 2025

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 2-сі

Кешенді емтихан бағдарламасы (Туризм негіздері, Туризм менеджменті, Туристік-спорттық дайындық) «6В11106 – Спорттық туризм» білім беру бағдарламасының негізінде құрастырылған.

Кешенді емтихан бағдарламасы «Туризм» мектебінің мәжілісінде қаралған.
«23» 10 _____ 2025 ж., № 3 хаттама

Мектеп директоры _____ С.Нахипбекова

Кешенді емтихан бағдарламасы Оқу-әдістемелік кеңес мәжілісінде қаралған.
«24» 10 _____ 2025 ж., № 3 хаттама

Оқу-әдістемелік кеңес төрайымы _____ Л.Шалабаева

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 3-сі

МАЗМҰНЫ

1. Кешенді емтиханның мақсаты	4
2. Кешенді емтиханды өткізу тәртібі	4
3. Білім алушының білімін бағалау критерийлері мен көрсеткіштері	5
4. Кешенді емтиханға ұсынылған пәндер тізімі	6
5. Кешенді емтихан өткізілетін пәндердің мазмұны	7
5.1 Туризм негіздері	7
5.2 Туризм менеджменті	11
5.3 Туристік спорттық-дайындық	14
6. Кешенді емтихан сұрақтары	17
7. Ұсынылатын әдебиеттер	21

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 4-сі

1. КЕШЕНДІ ЕМТИХАННЫҢ МАҚСАТЫ

«6В11106 – Спорттық туризм» білім беру бағдарламасы бойынша кешенді емтиханның мақсаты түлектердің дайындық деңгейінің жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талаптарына сәйкестігін анықтау болып табылады. Сонымен бірге түлектің теориялық білімі мен практикалық дағдылары білім беру бағдарламасына сәйкес тексеріледі.

Кешенді емтихан бітірушілердің қорытынды аттестаттауы болып табылады.

Қорытынды аттестаттаудың мақсаты жоғары білімнің білім беру бағдарламасын зерделеу аяқталғаннан кейін қол жеткізілген оқыту нәтижелерін бағалау.

2. КЕШЕНДІ ЕМТИХАНДЫ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Кешенді (пәнаралық) қорытынды аттестаттау емтиханы академиялық күнтізбеге сәйкес өткізіледі. Толық оқу курсы аяқтаған (кем дегенде 240 кредит игерілген) және оқу жоспарында қарастырылған барлық сертификаттау сынақтарынан сәтті өткен білім алушылар емтиханға жіберіледі.

Білім беру бағдарламасына арналған кешенді емтиханды аттестаттау комиссиясы (АК) басқарады. АК төрағасы мен комиссия құрамын Басқарма Төрағасы – Ректор бекітеді.

Білім беру бағдарламасындағы кешенді (пәнаралық) емтихан бағдарламасы білім алушыларға емтиханның өткізілетін күніне дейін бір айдан кешіктірілмей беріледі.

Білім алушының АК-ға берген жауаптарын талқылау және қорытынды бағалау жабық мәжілісте, қорытынды баға - баллдық-рейтингтік мәнде анықталады (кесте). Білім беру бағдарламасындағы кешенді (пәнаралық) емтиханның нәтижелері білім алушыларға АК-ның жабық мәжілісінен кейін дереу жеткізіледі.

Қорытынды аттестацияда «қанағаттанарлықсыз» баға алған білім алушы оқудан шығарылады. Қорытынды аттестациядан келесі оқу жылы қайтадан өтуге рұқсат беріледі.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 5-сі

3. БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ БІЛІМІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ МЕН КӨРСЕТКІШТЕРІ

№	Әріптік жүйедегі бағалау	Сандық эквивалент бойынша	% -дық мазмұны	Дәстүрлі жүйедегі бағалау	Бағалау критерийлерінің көрсеткіштері
1	2	3	4	5	6
1	A	4,0	95-100	өте жақсы	1. Қазіргі теорияны ескере отырып, материалды толық әрі дұрыс баяндайды; 2. Теориялық білімді практикамен байланыстырады; 3. Терминологияны еркін меңгерген; 4. Себеп-салдарлық байланыс орнатады; 5. Болжам жасай алады; 6. Қосымша сұрақтарға сенімді жауап береді.
2	A-	3,67	90-94		1. Қазіргі теорияны ескере отырып, материалды дұрыс баяндайды; 2. Жауаптарын толық айтады, өз бетінше қорытынды жасап, жалпылай алады; 3. Терминологияны жақсы меңгерген; 4. Себеп-салдарлық байланыс орнатады; 5. Қосымша сұрақтарға толық жауап береді.
3	B+	3,33	85-89	жақсы	1. Материалды жақсы жеткізеді; 2. Жауаптарды толық айтады, өз бетінше қорытынды жасап, жалпылай алады; 3. Терминологияны меңгерген; 4. Логикалық ойлау жүйесіне ие. 5. Қосымша сұрақтарға жауап береді.
4	B	3,0	80-84		1. Негізгі материалды біледі; 2. Дәлелді мысалдар келтіреді; 3. Жалпылау мен қорытынды жасайды; 4. Терминология мен баяндау логикасында дәлсіздіктерге жол береді; 5. Қосымша сұрақтарға жауап береді.
5	B-	2,67	75-79		1. Негізгі материалды біледі, бірақ жауабы жүйесіз және логикасыз; 2. Терминдерді қолдануда дәлсіздіктерге жол береді; 3. Қосымша сұрақтарға жауап беру кезінде қателіктер жібереді.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 6-сі

6	C+	2,33	70-74	канағаттанарлық	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тек теориялық білім негіздері бар; 2. Қорытынды жасауды және жалпылауды білмейді; 3. Терминологияны қолдана алмайды; 4. Қосымша және нақтылау сұрақтарына жауап береді.
7	C	2,0	65-69		<ol style="list-style-type: none"> 1. Негізгі материалды толық меңгермеген; 2. Логикалық ойлау жүйесіне ие емес; 3. Жауабы қысқа; 4. Қосымша сұрақтарға толық жауап бермейді.
8	C-	1,67	60-64		<ol style="list-style-type: none"> 1. Негізгі материалды толық меңгермеген; 2. Дәлсіздіктер жібереді, қорытынды мен жалпылау жасай алмайды; 3. Логикалық ойлау жүйесіне ие емес; 4. Қосымша сұрақтарға жауап берудегі қателіктері бар.
9	D+	1,33	55-59		<ol style="list-style-type: none"> 1. Материалдың едәуір бөлігін білмейді; 2. Материалды нашар меңгерген; 3. Сұраққа жауап беру логикасын білмейді; 4. Қосымша сұрақтарға жауап беруде қиналады.
10	D	1,0	50-54		<ol style="list-style-type: none"> 1. Теория негіздерін білу және түсінуде елеулі дәлсіздіктер жібереді, түсінігінің үстірттігі материалды толық ұғынуға кедергі келтіреді, бірақ оқытушының жетелеуші сұрақтарының көмегімен дұрыс қорытынды жасай алады.
11	FX	0,5	25-49	канағаттанарлықсыз	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білімі жүйесіз, материалдың мәнін түсінбей баяндайды; 2. Комиссия мүшелерінің қосымша сұрақтарына жауап бере алмайды.
12	F	0,0	0-24	канағаттанарлықсыз	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білім алушы өзінің теориялық және практикалық білімі мен дағдыларын нөлдік деңгейде көрсетті және қателіктерін түзете алмайтындығын байқатты.

4. КЕШЕНДІ ЕМТИХАНҒА ҰСЫНЫЛҒАН ПӘНДЕР ТІЗІМІ

1. Туризм негіздері
2. Туризм менеджменті
3. Туристік-спорттық дайындық

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 7-сі

5. КЕШЕНДІ ЕМТИХАН ӨТКІЗІЛЕТІН ПӘНДЕРДІҢ МАЗМҰНЫ

5.1 ТУРИЗМ НЕГІЗДЕРІ

«Туризм негіздері» мақсаты – рекреациялық және туристік индустрияның негізгі ұғымдарын, сондай-ақ олардың жұмысын әртүрлі табиғи және әлеуметтік-экономикалық жағдайларда ұйымдастыру принциптерін зерттеу.

«Туризм негіздері» пәні бойынша оқыту нәтижелері:

– Туризмнің қазіргі теориясын кеңістіктік және әлеуметтік-экономикалық құбылыс ретінде сипаттау.

– Қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаны, тұрақты туризмнің тұжырымдамасы мен принциптерін қарастыру.

– Туризм саласындағы теориялық және әдістемелік білімді практикада қолдану.

5.1.1 Рекреациялық географияның негізін қалаушы ұғымдар

Бос уақыт, оның функциясымен адам өміріндегі орны. Бос уақыттағы уақыт аралығын анықтау. Бос және рекреациялық уақыт: ұғым, арақатынас, құрылым және қызметтер. Рекреациялық іс-әрекет туралы түсінік, оның территориялық бөлінуі – күнделікті, апталық, жылдық рекреация. Демалыс адам қызметінің бөлігі ретінде. Рекреация анықтамасы адамның тұрақты жерінен тыс жердегі қызметі ретінде. Туризм рекреацияның бөлігі ретінде. Демалыс – рекреация – туризм – экскурсия ұғымдарының ара қатынасы. Ғылыми-техникалық революция, оның оң және теріс көріністері. Адамның физикалық және психикалық күшін қалпына келтіру.

5.1.2 Рекреациялық қажеттіліктер рекреациялық іс-әрекетінің кеңістіктік-уақыттық ұйымдастырылуының негізі ретінде

Рекреациялық қажеттіліктер түсінігі. Рекреациялық қажеттіліктер рекреациялық іс-әрекетінің ұйымдастырылуының негізі. Қоғамдық, топтық және жеке рекреациялық қажеттіліктердің өзара әрекеті. Рекреациялық қажеттіліктерді зерттеудің бағыттары мен әдістері. Рекреациялық қажеттіліктерді зерттеудің әлеуметтану әдістері. Рекреанттар топтарының табиғи және әлеуметтік-экономикалық рекреациялық ресурстарға, рекреациялық аудандардың типтеріне, рекреациялық әрекеттер циклдеріне, демалыс орындарының архитектуралық-жобалық құрылымының ерекшеліктерін, демалысты өткізудің активтік деңгейіне, әлеуметтік контактілердің тығыздығына қарай таңдамалары туралы түсініктер.

5.1.3 Рекреациялық қызмет әлеуметтік-экономикалық өмір салты элементі ретінде

Рекреациялық іс-әрекет - әлеуметтік-экономикалық құбылыс және халықтың өмір сүруінің элементі ретінде. Мәні, құрылымы, классификациясы. Рекреациялық іс-әрекет психоэмоциялық құбылыс ретінде. Рекреациялық іс-әрекет – территориялық рекреациялық жүйелердегі (ТРЖ) жүйе құрушы фактор негізі ретінде. Еңбек тәртібі мен демалыс тәртібінің арақатынасы. Рекреациялық іс-әрекеттегі қоғамдық функциялардың негізгі топтарының сипаттамасы. Рекреациялық іс-әрекеттердің технологиялық функциялары. Рекреациялық іс-әрекеттердің жүйелері мен циклдері. Тәуліктік, демалыс және өмірлік циклдерінің құрылысы. Рекреациялық қызмет көрсету материалды емес өндіріс сферасының саласы ретінде. Рекреациялық жүйе және территориялық рекреациялық жүйелер түсініктерінің арақатынасы: сала және мекеме. Рекреациялық сала мен туризм индустриясы. Рекреациялық саланың арнайы

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 8-сі

ерекшеліктері.

5.1.4 Рекреациялық география - қоғамдық географиялық ғылымның жаңа саласы

Рекреациялық мәселелерді зерттеулердің «географиялығы». Рекреациялық зерттеудің пәнаралық сипаты. Рекреациялық география - қоғамдық-географиялық ғылым ретінде. Объектінің анықтамасы және зерттеудің пәні және территориялық рекреациялық жүйе туралы түсініктер (В.С. Преображенский, Л.И. Мухина, Ю.А. Веденин, И.В. Зорин). Рекреациялық жүйенің антропоцентрикалық мәні. Рекреациялық географияның адам, қоғам және оның іс-әрекеті туралы білім жүйесінде алатын орны; қоғамдық, жаратылыстық, техникалық ғылым жүйелерінде алатын орны. Рекреациялық-географиялық зерттеулердің қажеттілігі. Рекреациялық географияда қолданылатын негізгі түсініктер. Рекреациялық іс-әрекеттердегі статистикалық есеп беру тәсілдері. Рекреациялық географияның міндеттері. Рекреациялық география және тәжірибе. ТРЖ, оны құрайтын жүйелер байланысы рекреациялық іс-әрекеттердің жүйелік талдауы және оған қызмет көрсету пәні ретінде. В.М. Кривошееванын және И.И.Зоринның матрицасы. ТРЖ шағын жүйелерінің нақты өзара байланыстарын талдау.

5.1.5 Рекреациялық география және туризм географиясы – қоғамдық (әлеуметтік-экономикалық) географияның салалық пәндері

Демалыс географиясы туралы түсінік. Рекреациялық және туризм географиясын зерттеудегі объекті мен пәндегі айырмашылықтар мен ұқсастықтар. Рекреациялық география мен туризм географиясы - ұғымдарының ара қатынасы. Туризм географиясында қолданылатын негізгі түсініктер мен атау сөздер. «Туризм» және «турист» термин сөздерінің шығу тегі. Туризм және туристер туралы қазіргі көзқарастар. Туризмнің жұмыстық және концептуалдық дефинициялары. Саяхаттаушы тұлғалар және уақытша келушілер. Демалыс және туризм дамуының алғышарттары мен ресурстары және рекреациялық потенциалы туралы түсінігі. Туристік-рекреациялық ресурстардың «аттрактивтілігі». «Рекреацияның шаруашылық потенциалы», туристік территориялардың таксономиялары туралы түсінігі. Туристік инфрақұрылым және туристік шаруашылық.

5.1.6 Қазіргі туризмнің жіктелуі

Қазіргі туризмнің жіктелуі, оның күрделілігі жалпыға бірдей көзқарастардың жоқтығы. Бұл жіктеулердің маңызы. Саяхат мақсатынан шығып отырған туризм жіктелуі туралы сұрақтың талқылануы. Рекреациялық, іскерлік, діни, этикалық туризм. Жалпылық, элитарлық, коммерциялық, әлеуметтік, ұйымдасқан, өзіндік, белсенді және белсенді емес, көліктік және экологиялық туризм.

5.1.7 Территорияны рекреациялық бағалау

Демалыс пен туризм дамуының табиғи және әлеуметтік-экономикалық алғышарттары, туристік-рекреациялық ресурстарға көшу. Табиғи, әлеуметтік-экономикалық, туристік-рекреациялық ресурстар, олардың туризм дамуындағы ролі мен маңызы. Туристік-рекреациялық ресурстардың маңызды сипаттамалары. Демалыс және туризм мақсаттары үшін туристік-рекреациялық ресурстарды бағалау және жарамдылығын анықтау – туризм географиясының басты міндеттерінің бірі. Бағалау шкалалары. Табиғи рекреациялық ресурстарды бағалаудың үш негізгі түрлері: медико-биологиялық, психологиялық-эстетикалық,

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 9-сі

технологиялық. Рекреациялық ресурстардың сапалық және бағдалық бағалау формалары. Бағалаудың әдістемелік көрсеткіштерін өңдеу бойынша Л.И. Мухинаның жұмыстары. Ю.А. Веденин, Н.И. Мирошниченко, Е.А. Котляров, Я. Варшинскийлардың ойлары. «Тартымдылық коэффициенті (жарамдылық)». Территорияның «жиынтық туристік-рекреациялық потенциалына» баға берудегі көзқарастар.

5.1.8 Туристік территорияны аудандастыру

Тиімді ғылыми-нақтыланған туристік территорияларды аудандастырудан халық шаруашылығының саласы ретінде туризмнің территориялық ұйымдастырылуы мен әсерлі дамуының тәуелділігі. Туристік аудандастыру мақсатында бұрынғы КСРО және Ресей үшін территорияны зерттеу дамуының тарихы. Н.С. Мироненко, И.Т.Твердохлебов, Б.Н. Лиханов, В.С. Преображенский, Е.А. Котляров еңбектері. Демалыс пен туризм үшін Қазақстан территориясын аудандастыру талпыныстары. Түсініктер ара қатынасы: «рекреациялық аудан», «туристік аудан», осы түсініктердің қысқаша эволюция тарихы. Туристік аудандарға тән ерекшеліктер мен олардың құрылу механизмі. Салалық (интегралдық) әлеуметтік-экономикалық аудан ретінде туристік аудан туралы түсінік. Туристік аудандастырудың әдістері. Туристік аудандар таксономиясы.

5.1.9 Туризм анықтамасының мәні

Туризм күрделі кеңістіктік әлеуметтік-экономикалық құбылыс пен күрделі қоғамдық шаруашылық жүйесі ретінде. Отандық және шетел ғалымдарының туризм анықтамасына концептуалды және мәндік әр түрлі көзқарастары. Дүниежүзілік Туристік Ұйыммен (ДТҰ) қабылданған қазіргі туризмнің концептуалды моделі («туризм индустриясы»), оның шағын жүйелері (элементтері) және олардың бір-бірімен, сыртқы ортамен байланыстары. Туристік жүйенің жұмыс механизмін түсіндіру. Туризм индустриясы туралы түсінік. Туристік кәсіпорындар туристік қызметтерді өндіретін туризм индустрия құрамының бір бөлігі ретінде. Туроператорлар мен турагенттер, туристік кәсіпорындар мен олардың қызметінің сипаттамасы. Өндірудің материалдық және материалдық емес сферасындағы кәсіпорындар, мекемелер мен ұйымдардың жиынтығы ретінде туризм индустриясының түсінігімен, олардың туристерге арналған тауарлар мен қызметтерді өндіру, бөлу, алмастыру және тұтынуды қамтамасыз етуі. Сондай-ақ туристік-рекреациялық ресурстарды пайдалану мен игеру және туризмнің материалдық-техникалық базаларын құруды қамтамасыз етеді.

5.1.10 Туристік нарықты функциялау

Туристік сұраныс, материалды-тұрмыстық және мәдени-танымдық қызығушылықтарды қанағаттандыра алатын, әр-түрлі қызметтер және тұтыну заттары кешеніне тұтынушы сұранысының жаңа формасы ретінде. Туристік өнім туралы түсінік. Туристік сұранысқа тән ерекшеліктер. Туристік сұраныс әсерінен қалыптасатын факторлар. Туристік ұсыныс туристік құндылықтардың және көрсетілетін туристік қызметтердің жиынтығы ретінде. Туристік ұсыныстар тәуелді болатын элементтер. Туристік аттрактивтілік қалыптасқан ұсыныс ретінде. Туристік нарық, оның ерекшеліктері. Туризмдегі алу-сату үдерісі.

5.1.11 Туристік шаруашылық

Туристік шаруашылық туристік ұсыныстың негізгі элементінің бірі ретінде және туристердің келуі мен кетуінде ынталандыруынан құралатын және дамитын әр түрлі

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 10-сі

секторлардың кешені ретінде. Тура және жанама туристік шаруашылық. Түнеу базасы, оның туризм дамуындағы маңызы және сипаттамасы. Тамақтану базасы, оның құрылымымен сипаты (гастрономиялық, сауда және қамтамасыз ету мекемелері). Коммуникациялық база, оның құрылымы (көліктік-коммуникациялық желісі, көлік құралдары, көлік қозғалысын ұйымдастыратын қызмет бөлімі, көлік және байланыстың техникалық базасы), сипаты. Қосымша база – туристік шаруашылықтың басты элементі ретінде, оның құрылымы мен сипаты. Туризмдегі материалдық-техникалық базаның даму мәселелері мен болашағы.

5.1.12 Туризм экономика саласы ретінде

Экономиканың саласы ретіндегі туризмнің ерекшеліктері: бір уақытта өнімнің өндірілуі мен сатылуы, туристік өнімнің бір жерде өндіріліп, пайдалануы, өндірілетін объектіге тұтынушыны қызмет көрсетілгенге дейін көлікпен тасымалдау, туристік өнімнің «өзін өзі шығаруы», тұтынылатын туристік агрегирдік ресурстардың өзіндік түрі. Туристік қызмет көрсетудің мәні мен мазмұны, ол күрделі кешенді, ұзақ мерзімді және уақыты мен орны әр түрлі өндірістің үрдісі, әр түрлі қызмет түрлері мен тауарлардың ұсынысы және сатылуы. Туризмдегі қызмет көрсету – бәсекелестік күрестегі ең күшті қару. Туристік қызмет көрсету сапасының критерийлері мен көрсеткіштері. Туристік қызмет көрсету сапасын балдық әдіспен бағалау.

5.1.13 Туризм менеджменті туралы түсінік

Туризмдегі менеджмент міндеттері. Туризмдегі менеджмент ерекшелігі: тереңге тарауы және элементтерінің өзара байланысының күрделілігі, түсініксіз және қиын өлшенетін мақсаттар, аймаққа шектелуі түрдегі әсері, клиенттер жағынан күшті әсер, қалыптасу көзінен ажырамайтындығынан тұратын туристік өнімнің ерекшелігі, туристік өнімнің сыртқы әсері, туристік сұраныстың ерекшелігі (сезіну мен сақталуға мүмкін еместігі, туристік қызметті тұтынушылардың әртүрлілігі, елдегі қоғамдық факторлардың жоғарғы маңыздылығы), туристік қызметтің кешенділігі, туризмнің маусымдылығы. Кез келген туристік мекемені басқарудағы төрт осыған негізделген ерекшеліктер. Туристік фирмалардың мақсаты мен стратегиясы. Мақсаттың үш түрі: экономикалық, фирмалық, әлеуметтік. Құрылым туристік ұйымның маңызды элементі ретінде, ұйымдастыру құрылымдарының түрі. Инновациялық құрылым туралы түсінік.

5.1.14 Туризм маркетингі туралы түсінік

Х. Криппендорф және туризм маркетингі. Туризм маркетингі бұл туристік мекеменің іс-әрекетінің жүйелі түрде өзгеруі және координациясы, сонымен қатар туризм облысындағы жеке және мемлекеттік саясат. Туристік өнімнің ерекшеліктері мен анықталатын туристік маркетингтің ерекшелігі, туристік қызметті тұтынушы және оны өндірушінің арнайы ерекшеліктері. Туристік сұраныстың икемділігінің конъюктураға, табысқа, білім деңгейіне, бағаға, жарнамаға және тағы басқа факторларға тәуелділігі. Туристік маркетинг-бағдарламалары. Туристік маркетингтің стратегиялық мәні.

5.1.15 Халықаралық туризм сыртқы экономикалық қатынастардың түрі ретінде

Халықаралық туризмнің арнайы ерекшеліктері, ішкі туризмнен айырмашылығы. Шетелдік туризмнің елдердің экономикалық дамуына әсері. Халықаралық туризмнің негізгі факторлары мен шарттары. Халықаралық туризмнің статистикасы. Халықаралық туризм

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 11-сі

дамуының қазіргі тенденциялары және әлемдік туристік ағымдардың географиясы. Халықаралық туристік ұйымдар және туризм дамуындағы олардың ролі.

5.2. ТУРИЗМ МЕНЕЖДМЕНТІ

«Туризм менеджменті» пәнінің мақсаты – туризм кәсіпорнын басқаруда, оның қызметінің тиімділігін арттыру үшін студенттерде теориялық білім мен практикалық дағдылар жүйесін қалыптастыру.

«Туризм менеджменті» пәні бойынша оқыту нәтижелері:

– Менеджмент функцияларының мәні мен өзара байланысы, ұйымдық құрылымдар, туристік индустриядағы басқарудың принциптері, әдістері, жүйесінің дамуы мен ерекшеліктерін қарастыру.

– Туризм және қонақжайлылық ұйымдарының қызметін жоспарлау, туристік нарықтағы тұтынушылық мотивацияны басқару мәселелері, ұйымдардың бәсекелестік артықшылықтарға қол жеткізу тәсілдері және туризм индустриясы кәсіпорындарының экономикалық қауіпсіз қызметінің стратегиясын түсіндіру.

– Туристік индустриядағы ұйымдастырушылық құрылымдар және басқару әдістерін қарастыру.

– Басқару шешімдерінің жіктелік түрлерін, шешімді қабылдау тәсілдерін, басқару шешімдерінің ерекшеліктерін анықтау.

5.2.1 Менеджмент жүйесінің дамуы және оның туристік индустриядағы ерекшеліктері

Менеджмент түсінігі. «Менеджмент» ұғымын анықтаудың негізгі тәсілдері. Менеджмент қызмет түрі (функциясы) ретінде. Менеджмент ғылым ретінде. Менеджмент академиялық пән ретінде. Менеджменттің мәні мен рөлін анықтау тәсілдері. «Туристік индустрия» түсінігі. Менеджмент жүйесі мен ғылыми басқару мектебінің эволюциясы. Басқару мектептері.

5.2.2 Менеджменттің заманауи тәсілдері

«Жүйе» терминінің анықтамалары. Менеджменттегі жүйелік тәсіл. Процестік тәсіл.. Басқарудағы ситуациялық тәсіл. Ұйымның ашық жүйе ретіндегі моделі. Жүйелік және ситуациялық тәсілдердің ерекшеліктері.

5.2.3 Басқарушылық шешімдерді эзірлеу

Басқару шешімдерінің түрлері. Басқару шешімдерін эзірлеу процесінің технологиясы. Туристік индустрияда қызметті бақылау және үйлестіру. Интуитивті шешімдер. Пайымдауға негізделген шешімдер. Ұтымды шешімдер. Туристік индустрияда басқару шешімдерінің жіктелу белгілері . Басқарушылық шешімдерді эзірлеу процесі кезендері. Басқарушылық шешімдер қабылдаудың тұжырымдамалық моделінің негізіндегі тұжырымдар. Шетелдік ұйымдарда басқару шешімдерін қабылдауда қолданылатын тәсілдер мен модельдер. Шешім қабылдау кезіндегі ерекше жағдайлар. Басқарушылық шешімдер қабылдаудағы қателіктер. Үйлестіру қызметі. Ұйымның субъектілері мен басқару объектілерінің бірлескен қызметін іске асырудың, үйлестірудің және реттеудің негізгі принциптері:

5.2.4 Туристік индустриядағы басқару әдістері мен стильдері

Басқару әдістері. Басқарудың экономикалық әдістері. Материалдық мотивация түрлері. Басқарудың ұйымдастырушылық және әкімшілік әдістері. Басқарудың әлеуметтік-

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 12-сі

психологиялық әдістері. Топтық жұмыс әдістері. Ұйымның қаржылық жағдайы; Тұтынушылар ұйымдар және өткізу нарықтары; Ішкі бизнес-процестер; Ұйымның және оның қызметкерлерінің дамуы. Туризм индустриясы ұйымдарындағы кірістерді басқарудың Жеке мүмкін тәсілдері. Басқару стильдері. Көшбасшылық стильдер. Авторитарлық стиль. Демократиялық стиль.

5.2.5 Туристік индустриядағы билік, ықпал, көшбасшылық

Туристік индустриядағы билік пен ықпал ету нысандары. Көшбасшылық теориясын қолданудың жалпы мәселелері. Биліктің жеке негізі. Анықтамалық билік. Басшының сараптамалық күші. Заңды билік. Ақпараттың күші. Билікке деген қажеттілік. Биліктің ұйымдастырушылық негізі. Өріптестік ықпал ету нысандары. Серіктестік ықпалдың негізгі тәсілі. Көшбасшы. Көшбасшылық қабілеттері. Көшбасшылықтың тиімділігін анықтайтын белгілер, дағдылар. Көшбасшылық қасиеттер жиынтығы. Мінез-құлық тәсілі. Туризм индустриясындағы көшбасшылық мәселелері.

5.2.6 Туристік индустриядағы менеджмент функциялары

Басқару функцияларының мәні. Туризм саласындағы жоспарлау қызметтері. Туризм саласындағы қызметті ұйымдастыру. Туристік индустрияны ұйымдастыру деңгейі. Болжам. Болжау. И.Г. Мельникова ұсынған Болжам түрлерінің классификациясы. Болжамды әзірлеу кезеңдері. Туристік индустрия ұйымдарының қызметін жоспарлаудың өзіндік ерекшеліктері. Туризм индустриясын ұйымдастыруды жоспарлаудың негізгі міндеттері. Жоспарлау әдістері. Жоспар жүйесінің негізгі мақсаты. Ұйымдастыру. Басқарудың ұйымдық құрылымы. Халықаралық деңгейде туристік индустрияны басқаруды ұйымдастырудың үш моделі.

5.2.7 Туристік кәсіпорын қызметінің ұйымдық-құқықтық негіздері

Туристік кәсіпорын шаруашылық жүргізуші субъект ретінде. Туристік кәсіпорынның микро және макроортасының сипаттамасы. Туристік кәсіпорынның миссиясы мен мақсаттарын анықтау. Туристік кәсіпорынның ұйымдық-құқықтық нысанын таңдауды анықтайтын факторлар Құрылтай құжаттарын әзірлеу, кәсіпорынды мемлекеттік тіркеу және ұйымдастырушылық рәсімдеу. Туристік кәсіпорынның кеңсесіне және қызметкерлеріне қойылатын талаптар. Туристік кәсіпорынның қызметін тоқтату.

5.2.8 Турды қалыптастыру, жылжыту және іске асыру

Турды жобалау және оның мәні, маңыздылығы. Турды қалыптастыру процесі. Жылжыту іс-шараларын жоспарлау ерекшеліктері. Турды жүзеге асыруды ұйымдастыру. Туроперейтингті бақылау және бағалау.

5.2.9 Туризмдегі келісім-шарттық қатынастар

Туристік ұйым мен тасымалдаушы арасындағы қатынастар. Әр түрлі туристік ұйымдар арасындағы қатынастар Туроператор мен қонақ үйлер арасындағы қатынастар (басқа орналастыру құралдары). Туроператорлар мен сақтандыру компаниялары арасындағы қатынастар. Туроператор мен оның серіктестері - қызметтердің жекелеген түрлерінің тікелей орындаушылары арасындағы өзге де қатынастар. Туристік ұйым мен турист арасындағы қарым-қатынас. Құқықтық актілер. Туризм саласындағы шарттар жүйесі. Туристік қызмет

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 13-сі

субъектілерінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған шарттар (сақтандыру шарты, ақылы күзет қызметтерін көрсету шарты).

5.2.10 Туристік индустрия кәсіпорындарының стратегиясы және тактикасы, өндірістік бағдарлама

Туристік индустрия кәсіпорындарындағы стратегиялық басқарудың мәні мен жалпы схемасы. Туристік индустриядағы қызметті стратегиялық талдау. Туристік индустрия кәсіпорындары пайдаланатын стратегиялар. Ұйымның өндірістік бағдарламасы. Өндірістік бағдарламаны жоспарлау. Туристік индустрия ұйымдарындағы стратегиялық талдаудың анықтамасы, объектісі, субъектісі, нысанасы, мақсаттары мен міндеттері. Франчайзинг стратегиялары.

5.2.11 Туристік индустрия ұйымдарында персоналды басқару

Туристік индустрия ұйымдарының менеджмент жүйесіндегі персоналды басқарудың ішкі жүйесінің рөлі. Туристік индустрия кәсіпорындарының персоналды басқарудың негізгі функциялары. Персоналды басқарудың ішкі жүйесінің терминологиясы мен құрамы. Кадр саясаты және персоналды басқару стратегиясы. Кадрлық әлеует. Еңбек нарығын талдау.

5.2.12 Туристік қызметтер нарығы және туристік қызметтерді тұтынушының мінез-құлық ерекшеліктері

Туристік қызметтер нарығында тұтынушылық мотивацияны басқару. Туристік қызметтер нарығында тұтынушылық мотивацияны қалыптастыру факторлары. Туризм түрлерінің жіктелуі. Туристік және рекреациялық ресурстар. Туристік-экскурсиялық ресурстар. Туристік қызметтер ерекшеліктері. Туристік қызмет көрсетудің мәні мен мазмұны.

5.2.13 Туризм менеджментінің шетелдік тәжірибесі

Сервистік экономика жағдайындағы басқару. Турфирмаларда басқаруды ұйымдастыру. Қонақ үйлердегі менеджментті ұйымдастыру. Туризм индустриясындағы желілік бизнестің ерекшеліктері. Туризм индустриясындағы басқарушы компаниялар.

5.2.14 Қонақ үй персоналды басқару

Қызмет көрсету саласын ұйымдастырудағы адамның рөлі. Қонақ үй персоналды басқару. Қонақжайлылық саласындағы кәсіби басқарушы-менеджерлерге қойылатын заманауи талаптар.

Қонақ үй персоналды басқарудағы және ынталандырудағы коммуникациялар. Жанжалдарды басқару.

5.2.15 Қонақ үй қауіпсіздігін басқару

Туризмдегі «қауіпсіздік» түсінігі. Қонақ үй қауіпсіздігі жүйесін құрудың негізгі принциптері. Қонақ үй бөлмелеріндегі ұрлық пен вандализмнің алдын-алу әдістері. Туроператорлар мен турагенттердің қызметінде қауіпсіздік техникасы жөніндегі нормалар, ережелер. Манилдық декларация. Инженерлік қызметтің техникалық бөлімшелері.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 14-сі

5.3 ТУРИСТІК-СПОРТТЫҚ ДАЙЫНДЫҚ

«Туристтік-спорттық дайындық» пәнінің **мақсаты** – студенттерге туристік жорықтарды ұйымдастыру тәсілдерін және туристік маршруттарда кездесетін кедергілерден өту техникасы мен тактикасын тиімді қолдану бойынша білім беру. Пәнді оқыту барысында туристік жорықтарды ұйымдастыру әдістемесі, ережелері, қағидалары қарастырылады.

«Туристтік-спорттық дайындық» пәні бойынша **оқыту нәтижелері:**

-Туризм саласындағы негізгі ұғымдарды зерттейді және талдайды, белсенді туризмге арналған прицептер туралы түсінік пен дағдыларды қалыптастырады;

-Белсенді туризм түрлері үшін туристік ресурстардың әлеуетін бағалайды және талдайды;

-Табиғи кедергілері бар туристік жорықтар мен маршруттарда әртүрлі әдістер мен құрал-жабдықтарды пайдалана отырып, туристердің қауіпсіздігін қамтамасыз ете алады;

-Белсенді туризм түрлеріне арналған өнімдерді әзірлейді және оларды әртүрлі топтарға ұйымдастырады.

5.3.1 Спорттық туризмнің түрлері, ерекшеліктері және даму перспективалары

Спорттық туризм ұғымы және мазмұны. Спорттық туризмнің негізгі мақсаты мен міндеттері. КСРО кезеңіндегі спорттық туризмнің қалыптасуы. Спорттық разрядтар мен атақтарды беру тәртібі. Маршруттардың күрделілік санаты және оның маңызы. Туристтік топтарды қалыптастыру және ұйымдастыру ережелері. Спорттық туризмнің алғашқы төрт түрі. Туризмнің жаңа түрлерінің пайда болуы (тау, авто, мото, спелеотуризм). Қозғалыстың белсенді түрлерін ұйымдастырудағы менеджердің рөлі.

5.3.2 Белсенді туристік саяхатқа арналған жабдықтың жалпы сипаттамасы

Туристтік жабдықтың жалпы түсінігі және маңызы. Жеке және топтық жабдықтардың айырмашылығы. Арнайы жабдық түрлері және олардың қолданылуы. Жабдыққа қойылатын негізгі талаптар. Жабдықтың салмағы мен көлемін оңтайландыру принциптері. Қауіпсіздік және гигиеналық талаптардың сақталуы. Туристтік сапардың сәттілігі мен жабдық сапасының өзара байланысы. Жабдықты дұрыс таңдаудың экономикалық және техникалық тиімділігі. Жеке және топтық жабдықтарды дайындаудың кезеңдері. Жабдықты тексеру, жөндеу және жетілдіру шаралары.

5.3.3 Спорттық жорықтарда түнеуді ұйымдастырудың ерекшеліктері

Бивак ұғымы және оның туристік жорықтардағы маңызы. Түнеу орындарын таңдауға қойылатын жалпы талаптар. Күндізгі демалыс аландарын ұйымдастыру ерекшеліктері. Судың қолжетімділігі және экологиялық қауіпсіздік принциптері. Таулы жорықтарда түнеуді ұйымдастыру ережелері. Таулы жерлерде қауіпсіздік және тактикалық шаралар. Шаңғы жорығындағы түнеу мен демалысты ұйымдастыру. Шаңғы туризміне арналған жабдықты дұрыс таңдау принциптері. Су жорықтарында бивак ұйымдастырудың негізгі талаптары. Жағалау мен су аймақтарындағы қауіпсіздік шаралары.

5.3.4 Спорттық жорықтардағы тамақтану ерекшеліктері мен ұйымдастырылуы

Тамақтану режимінің маңызы және тактикамен байланысы. Тамақтану тактикасы мен қозғалыс тактикасының өзара тәуелділігі. Турист ағзасының тағамға қажеттілігі және уақыт аралықтарының әсері. Дұрыс тамақтанудың негізгі қағидалары мен жүйелілігі. Туризмде

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 15-сі

қолданылатын тамақтану тәртібі (3 және 4 реттік тамақтану). Спорттық жорықтардағы ыстық және құрғақ тамақтану ерекшеліктері. Мәзір құрастыру және өнімдерді ұтымды пайдалану принциптері. Тамақ дайындауда ыдыс-аяқ пен аспаздық ұйымдастырудың рөлі. Түрлі климаттық және физикалық жағдайларда тамақтануды ұйымдастыру. Жол үстіндегі қысқа үзілістер кезіндегі жеңіл тамақ пен сусын түрлері.

5.3.5. Туристік жорықтардан өту кезінде рюкзактарды төсеу және орау ерекшеліктері

Туристік рюкзактың жалпы сипаттамасы және түрлері. Саяхатшыларға арналған рюкзактардың ерекшеліктері мен көлемі. Жорыққа арналған рюкзактардың құрылымы және артықшылықтары. Спорттық рюкзактардың түрлері мен қолдану аясы. Рюкзак салмағын дұрыс орналастырудың негізгі қағидалары. Рюкзакты ораудың бірінші және екінші ережесі. Ауып және жеңіл заттарды дұрыс орналастыру тәртібі (үшінші ереже). Рюкзакты тығыз және бос орынсыз жинау тәсілдері (төртінші ереже). Жоғарғы және сыртқы қалталарға қажетті заттарды орналастыру (бесінші және алтыншы ережелер).

5.3.6 Спорттық туризм жорықтарының техникасы және тактикасы

Белсенді туризм ұғымы және оның негізгі түрлері. Қазақстандағы белсенді туризмнің даму әлеуеті мен маңызы. Белсенді туризмнің дамуындағы негізгі кедергілер мен мамандар тапшылығы. Демалыс күнгі жорықтардың маңызы және маршруттық парақтың мазмұны. Туризм техникасы ұғымы және оның құрамдас элементтері. Кедергілерді еңсеру әдістері мен қауіпсіздік құралдарын қолдану. Туризм тактикасы ұғымы және оның негізгі мақсаттары. Жорық алдындағы тактикалық дайындық кезеңдері. Жорық барысындағы тактикалық шешімдер және олардың жүзеге асырылуы. Тактикалық қателер мен олардың салдары, қосымша және апаттық маршруттар

5.3.7 Туристік маршруттарда кездесетін кедергілерінің жіктелуі

Табиғи кедергілердің мәні және олардың туризм түрлеріне қарай жіктелуі. Жаяу туризмдегі табиғи кедергілер: батпақтар, ормандар, өзендер және шөпті беткейлер. Тау туризміндегі негізгі кедергілер және оларды еңсеру техникасы. Сокпақпен жүру ережелері мен қозғалыс ритмі. Шөпті беткейлер мен мореналарда қозғалу ерекшеліктері. Қарлы және мұзды беткейлерде қозғалу техникасы. Тік беткейлер мен траверс кезіндегі қозғалыс ережелері. Құлау кезіндегі қауіпсіздік және өзін-өзі ұстап қалу әдістері. Су кедергілерін еңсеру әдістері: өткел, көпір және жүзу құралдары. Асулар мен табиғи кедергілердің күрделілігін бағалау критерийлері

5.3.8 Спорттық туризммен айналысу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету

Қауіпсіздіктің туризмдегі маңызы. Қауіпсіздік шараларын қамтитын дайындық бағыттары. Туризмдегі жарақаттар мен жазатайым оқиғалардың себептері. Жазатайым оқиғалардың тікелей себептері. Апатқа ықпал ететін себептердің үш тобы. Қауіпсіздікті қамтамасыз етудің қарапайым құралдары. Негізгі арқан түйіндері. Арқанмен және сақтандырумен жұмыс тәсілдері. Қауіпсіздікті қамтамасыз етудің ұйымдастырушылық аспектілері.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 16-сі

5.3.9 Медициналық қамтамасыз ету және алғашқы медициналық көмек

Туризмдегі алғашқы медициналық көмектің ерекшелігі. Жеке қауіпсіздік пен топтық жауапкершілік. Жетекшінің қатысушылар денсаулығын бақылауы. Отын дайындау және ас әзірлеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Арқанмен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Сырқатты тасымалдау әдістері. Суға кеткен адамға алғашқы медициналық көмек. Күйік кезіндегі алғашқы медициналық көмек. Химиялық күйіктер кезінде көмек көрсету тәсілдері. Қан кетудің түрлері және сипаттамасы. Қан кетуді тоқтату тәсілдері. Турист гигиенасы және өзін-өзі күту шаралары.

5.3.10 Іздестіру - құтқару жұмыстарын ұйымдастыру және жарақат алушыны тасымалдау

Құтқару техникасының мәні мен маңызы. Құтқару жұмыстарының ұйымдастырылуы. Импровизацияланған құралдарды қолдану ерекшелігі. Рельефке байланысты құтқару әдістері. Қар көшкіні жағдайындағы іздеу жұмыстарының техникасы. Өзендер мен су айдындарында іздеу жұмыстарының тәртібі.

5.3.11 Қоғамдық туристік-спорттық ұйымдардың құрылымы мен қызметі

Жорықтар мен саяхаттарды бақылау жүйесі. Күрделі маршруттар туралы хабарлау тәртібі. Туристік топтардың бақылау-ізвестіру қызметімен байланысы. Туристік-өлкетану бірлестіктерінің негізгі нысандары. Туристік ұйымдардың негізгі қызмет бағыттары. Туристік даярлық мектептерін өткізу. Спорттық жорықтарды ұйымдастыру және өткізу. Туристік-спорттық жарыстарды өткізу. Жыл сайынғы туристік слеттерді ұйымдастыру. Тур клубындағы МКК қызметі.

5.3.12 Жорық жетекшісі, оның жауапкершілігі және қатысушылардың міндеттері

Туристік топтағы міндеттердің маңызы. Маршруттың күрделілігі мен міндеттердің бөлінуі. Топ басшысының негізгі жауапкершілігі. Дәрігер мен алғашқы көмек көрсету рөлі. Реммастердің техникалық қызметі. Хронометр-шежірешінің жазба жүргізу міндеті. Қаржыгердің қаржылық есепті ұйымдастыруы. Фотографтың жорықты құжаттау міндеті. Штурманның бағдарлау және бағытты анықтау қызметі. Экскурсовод пен экологтың ақпараттық және экологиялық жауапкершілігі.

5.3.13 Спорттық жорықтарды жоспарлау және ұйымдастыру

Туристік жорықты дайындаудың бастапқы кезеңі. Саяхат аймағын дұрыс таңдаудың маңызы. Картографиялық материалмен қамтамасыз етілуі. Карта және басқа материалдармен жұмыс істеу дағдылары. Маршрутты әзірлеу және күнтізбелік жоспар құру. Топтың өмірін қамтамасыз ету мәселелері. Ландшафт ерекшеліктерін ескеру қажеттілігі. Аймақтың климаттық жағдайларын зерттеу. Спорттық және техникалық сипаттамаларды талдау. Жорыққа дайындықтағы кешенді тәсілдің рөлі.

5.3.14 Күрделілігі 1-2 санаттағы жорықтарды ұйымдастыру және өткізу ерекшеліктері

Спорттық туризмнің мәні мен ерекшелігі. Спорттық туризмнің мақсаттары мен міндеттері. Спорттық туризмнің олимпиадалық емес сипаты. Бірыңғай спорттық классификация жүйесі. Спорттық жорықтардың күрделілік санаттары. Жорықтарды классификациялау және бағалау принциптері. Спорттық туристік топтардың құрамы мен

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 17-сі

дайындық деңгейі. Туризм саласындағы спорттық жарыстардың түрлері. Кросс-жорықтар мен кедергілер жолағының мазмұны. Спорттық бағдарлау және салауатты өмір салтының қалыптасуы.

5.3.15 Жорық есебін өткізу және разряд кітапшаларын ашу

Жорық басшысының міндеттері және РМКК тіркеуі. Спорттық жорықтарды тіркеу тәртібі. Жорық туралы есептің маңызы мен рөлі. Туристік есептің мақсаты мен мазмұны. РМКК-ның есептерді бағалау және бекіту функциялары. Туристік есептер кітапханасының ақпараттық маңызы. Жорық туралы есептің құрылымы мен мазмұндық талаптары. Маршруттың күрделілігі мен топ біліктілігін сәйкестендіру. Жазбаша және ауызша есептердің айырмашылығы. Маршруттың техникалық сипаттамасын толтыру ережелері.

6. КЕШЕНДІ ЕМТИХАН СҰРАҚТАРЫ

6.1. «Туризм негіздері» пәні бойынша кешенді емтихан сұрақтары:

1. Бос уақыт, оның функциясы мен адам өміріндегі орны;
2. Рекреациялық іс-әрекет туралы түсінік, оның территориялық бөлінуі – күнделікті, апталық, жылдық рекреация;
3. Рекреация анықтамасы адамның тұрақты жерінен тыс жердегі қызметі ретінде;
4. Демалыс – рекреация – туризм – экскурсия ұғымдарының ара қатынасы;
5. Рекреациялық қажеттіліктер түсінігі. Рекреациялық қажеттіліктер рекреациялық іс-әрекетінің ұйымдастырылуының негізі;
6. Қоғамдық, топтық және жеке рекреациялық қажеттіліктердің өзара әрекеті. Рекреациялық қажеттіліктерді зерттеудің бағыттары мен әдістері;
7. Рекреациялық іс-әрекет психоэмоциялық құбылыс ретінде;
8. Рекреациялық іс-әрекет – территориялық рекреациялық жүйелердегі (ТРЖ) жүйе құрушы фактор негізі ретінде;
9. Еңбек тәртібі мен демалыс тәртібінің арақатынасы;
10. Рекреациялық іс-әрекеттегі қоғамдық функциялардың негізгі топтарының сипаттамасы;
11. Рекреациялық қызмет көрсету материалды емес өндіріс сферасының саласы ретінде;
12. Рекреациялық жүйе және территориялық рекреациялық жүйелер түсініктерінің арақатынасы: сала және мекеме;
13. Рекреациялық сала мен туризм индустриясы. Рекреациялық саланың арнайы ерекшеліктері;
14. Рекреациялық зерттеудің пәнаралық сипаты. Рекреациялық география - қоғамдық-географиялық ғылым ретінде;
15. Рекреациялық географияда қолданылатын негізгі түсініктер;
16. Рекреациялық іс-әрекеттердегі статистикалық есеп беру тәсілдері;
17. Территориялық рекреациялық жүйелер ТРЖ, оны құрайтын жүйелер байланысы рекреациялық іс-әрекеттердің жүйелік талдауы және оған қызмет көрсету пәні ретінде;
18. Демалыс географиясы туралы түсінік. Рекреациялық және туризм географиясын зерттеудегі объекті мен пәндегі айырмашылықтар мен ұқсастықтар;
19. Туризм географиясында қолданылатын негізгі ұғымдар мен терминдер. «Туризм» және «турист» атау сөздерінің шығу тегі;
20. Туризм және туристер туралы қазіргі көзқарастар;

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 18-сі

21. Саяхаттаушы тұлғалар және уақытша келушілер;
22. Демалыс және туризм дамуының алғышарттары мен ресурстары және рекреациялық потенциалы туралы түсінігі;
23. Туристік-рекреациялық ресурстардың «аттрактивтілігі»;
24. Қазіргі туризмнің жіктелуі, оның күрделілігі жалпыға бірдей көзқарастардың жоқтығы;
25. Рекреациялық, іскерлік, діни, этикалық туризм;
26. Демалыс пен туризм дамуының табиғи және әлеуметтік-экономикалық алғышарттары, туристік-рекреациялық ресурстарға көшу;
27. Табиғи, әлеуметтік-экономикалық, туристік-рекреациялық ресурстар, олардың туризм дамуындағы ролі мен маңызы;
28. Демалыс және туризм мақсаттары үшін туристік-рекреациялық ресурстарды бағалау және жарамдылығын анықтау;
29. Табиғи рекреациялық ресурстарды бағалаудың үш негізгі түрлері: медико-биологиялық, психологиялық-эстетикалық, технологиялық;
30. Тиімді ғылыми-нақтыланған туристік территорияларды аудандастырудан халық шаруашылығының саласы ретінде туризмнің территориялық ұйымдастырылуы мен әсерлі дамуының тәуелділігі;
31. Түсініктер ара қатынасы: «рекреациялық аудан», «туристік аудан», осы түсініктердің қысқаша эволюция тарихы;
32. Туризм индустриясы туралы түсінік. Туристік кәсіпорындар туристік қызметтерді өндіретін туризм индустрия құрамының бір бөлігі ретінде;
33. Туроператорлар мен турагенттер, туристік кәсіпорындар мен олардың қызметінің сипаттамасы;
34. Туристік сұраныс, материалды-тұрмыстық және мәдени-танымдық қызығушылықтарды қанағаттандыра алатын, әр-түрлі қызметтер және тұтыну заттары кешеніне тұтынушы сұранысының жаңа формасы ретінде;
35. Туристік сұраныс әсерінен қалыптасатын факторлар;
36. Туристік ұсыныс туристік құндылықтардың және көрсетілетін туристік қызметтердің жиынтығы ретінде;
37. Туристік шаруашылық туристік ұсыныстың негізгі элементінің бірі ретінде және туристердің келуі мен кетуінде ынталандыруынан құралатын және дамитын әр түрлі секторлардың кешені ретінде;
38. Экономиканың саласы ретіндегі туризмнің ерекшеліктері: бір уақытта өнімнің өндірілуі мен сатылуы, туристік өнімнің бір жерде өндіріліп, пайдалануы;
39. Туризмдегі менеджмент міндеттері;
40. Кез келген туристік мекемені басқарудағы ерекшеліктер. Туристік фирмалардың мақсаты мен стратегиясы;
41. Құрылым туристік ұйымның маңызды элементі ретінде, ұйымдастыру құрылымдарының түрі. Инновациялық құрылым туралы түсінік;
42. Туризм маркетингі бұл туристік мекеменің іс-әрекетінің жүйелі түрде өзгеруі және координациясы;
43. Туристік өнімнің ерекшеліктері мен анықталатын туристік маркетингтің ерекшелігі, туристік қызметті тұтынушы және оны өндірушінің арнайы ерекшеліктері;
44. Туристік маркетингтің стратегиялық мәні;

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі		Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 19-сі

45. Халықаралық туризмнің арнайы ерекшеліктері, ішкі туризмнен айырмашылығы;
46. Шетелдік туризмнің елдердің экономикалық дамуына әсері;
47. Халықаралық туризмнің негізгі факторлары мен шарттары;
48. Халықаралық туризмнің қазіргі жағдайы мен дамуындағы негізгі үрдістерді статистикалық деректер негізінде талдап, дәлелді қорытындылар жасаңыз;
49. Халықаралық туризм дамуының қазіргі тенденциялары және әлемдік туристік ағымдардың географиясы;
50. Халықаралық туристік ұйымдар және туризм дамуындағы олардың ролі.

6.2. «Туризм менеджменті» пәні бойынша кешенді емтихан сұрақтары:

1. Туризм басқару объектісі ретінде: туризмнің негізгі түсініктері мен басқару категориялары;
2. Туризм менеджментін дамытудың негізгі кезеңдері;
3. Ғылыми басқару мектептері;
4. Туризмді басқару жүйесі;
5. Экономика мен туризмнің өзара әрекеті;
6. Туризмнің басқару объектісі ретіндегі ерекшеліктері;
7. Туристік сұраныстың ерекшелігі;
8. Туристік аймақ ұғымының мазмұны, құрылымдық элементтері және оның туризм индустриясындағы ролі;
9. Туристік ұйымдар: құрылымы;
10. Туристік кәсіпорындар: бастапқы және қайталама қызметтер;
11. Туристік делдалдардың қызметі, олардың туристік нарықтағы орны және турөнімді қалыптастыру мен өткізудегі маңызы;
12. Туристік ұйымдардың функциялары;
13. Менеджмент принциптері: басқарудың жалпы және жеке принциптері;
14. Туризмді басқару құрылымы: түсінігі, элементтері, деңгейлері;
15. Туристік ұйымдағы көлденең және тік еңбек бөлінісі;
16. Ресми және бейресми ұйымдар;
17. Менеджмент функцияларының мәні мен байланысы;
18. Жоспарлау функциясының мәні;
19. Жоспарлау принциптері. Жоспарлау процесі. Жоспарлардың формалары мен түрлері;
20. Менеджменттегі ұйымдастырушылық функцияның мәні, негізгі қағидалары және ұйым қызметін тиімді үйлестірудегі ролі;
21. Мотивация басқару функциясы ретінде: түрлері мен теориялары;
22. Бақылау функциясы: кезеңдері мен түрлері;
23. Менеджерге қойылатын талаптар: билік, ықпал, менеджердің беделі;
24. Басқару стилі. Демократиялық басқару стилі;
25. Авторитарлық басқару стилі;
26. Либералды басқару стилі;
27. Басқару шешімдерінің мазмұны мен түрлері;
28. Басқару шешімдерін қабылдау процесі;
29. Шешім қабылдау әдістері;
30. Басқару әдістерінің түсінігі және оларды жіктеу;

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 20-сі

31. Басқарудың ұйымдастырушылық және әкімшілік әдістері;
32. Басқарудың экономикалық әдістері;
33. Басқарудың әлеуметтік-психологиялық әдістері;
34. Өзін-өзі басқару ғымы, оның басқару жүйесіндегі орны және жеке тұлғаның кәсіби тиімділігін арттырудағы маңызы;
35. Искерлік кездесулер: міндеттері, жіктелуі;
36. Искерлік кеңестерді ұйымдастыру және өткізу технологиясы;
37. Искерлік келіссөздер: дайындық, мінез-құлық ережелері;
38. Келіссөздер кезінде жиі кездесетін қателіктер;
39. Жанжалдың табиғаты, моделі және себептері;
40. Қақтығыстардың түрлері.
41. Қақтығыстарды шешудің әдістері мен стратегиялары.
42. Қақтығыстарды басқарудағы әдеттегі қателіктер.
43. Стресстің мәні: түрлері, себептері.
44. Стресстің даму кезеңдері мен белгілері.
45. Искерлік қарым-қатынастың мәні, оның формалары.
46. Туристік қызметтегі қарым-қатынас өнері: қарым-қатынасты ұйымдастыру.
47. Персоналды басқару жүйесінің мазмұны, негізгі әдістері мен функциялары және ұйым тиімділігін арттырудағы рөлі.
48. Қызметкерлерді бағалау әдістері.
49. Қызметкерлердің қозғалысы және кәсіби дамуы.
50. Туризм менеджментінің әлеуметтік тиімділігі.

6.3. «Туристік-спорттық дайындық» пәні бойынша кешенді емтихан сұрақтары:

1. Спорттық туризм түрлері;
2. Спорттық туризм ғымы;
3. Спорттық туризмнің категориялары;
4. Жеке, топтық және арнайы жабдықтарға анықтама;
5. Тау жорықтарында тамақ дайындауда қолданылатын жабдықтар;
6. Бірінші санаттағы қиындықтарға арналған жеке жабдық;
7. Бивуак ғымы;
8. Жорықтарда түнекке қойылатын талаптар;
9. Тау жорықтарындағы түнекке қойылатын талаптар;
10. Жорықтарда тамақтанудың ұйымдастырылуы;
11. Жорықтағы ас мәзірінің ерекшеліктері;
12. Су ішу режимінің ерекшеліктері;
13. Рюкзак түрлері;
14. Туристік рюкзактың ерекшеліктері;
15. Рюкзактың өлшемін есептеу;
16. Туризм жорықтарының техникасы және тактикасы (ұғымдары);
17. Спорттық жорықтың мақсаттары;
18. Маршруттық кітапшаның құрамы;
19. Табиғи кедергілердің түрлері;
20. Шартты топографиялық белгілердің түрлері мен сипаттамасы;
21. Ономастика және топонимика ұғымдары;

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 21-сі

22. Туристік маршруттағы жалпы ережелері;
23. Туристік маршруттарды жоспарлау әдісі;
24. Түйін түрлері;
25. «Туристік жабдық» ұғымына сипаттама;
26. Жазатайым оқиғалардың тікелей себептері;
27. Алғашқы медициналық көмек көрсету;
28. Сынық түрлерін және сынық кезінде алғашқы көмек көрсету;
29. Қатысушының қандай жағдайда жарақаттануы мүмкін;
30. Жорық кезінде суға кеткен қатысушыға көрсетілетін алғашқы медициналық жәрдем түрі;
31. Құтқару техникасының мәні;
32. Тасымалдау әдістері;
33. Туристік ұйымдардың белгілерінің жіктелуі;
34. Клубтардың мақсаттары мен міндеттері;
35. Қоғамдық бірлестіктер туралы заңдар;
36. Жетекшіге қойылатын талаптар;
37. Дәрігерге қойылатын талаптар;
38. Штурман сөзінің сипаттамасы;
39. Категориялық жорық ұғымы;
40. Спорттық жорықты ұйымдастырудың басты қағидалары;
41. Спорттық жорыққа қолайлы маршрут түрі;
42. Спорттық жорықтың күрделілігінің жіктелуі;
43. Үшінші категориялық тау жорығына қойылатын талаптар;
44. Тау асуларының жіктелуі;
45. РМКК ұғымы;
46. Маршруттан өткеннен кейін құжаттаманы дайындау;
47. Жорыққа қатысушылар мен жетекшілерге қойылатын талаптар;
48. Топтың материалдық жабдықтар;
49. «Полиспас» жүйесіне сипаттама;
50. Саяхаттың объективті және субъективті факторлар.

7. ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР

Негізгі әдебиеттер:

1. Ешенкулова Г.И. Основы туризмологии: учебник. Астана: ЕНУ имени Л.Н.Гумилева, 2017. - 385 с.
2. Баяндинова А.М., Подсухина О.В. Основы туризмологии: учебное пособие. Алматы: Эверо, 2022. - 216 с.
3. Быстров С.А. Организация туристской деятельности: учебное пособие. Москва: Инфра-М, 2019. - 399 с.
4. Уч. 2019 - 236 с.(П) / Л.В.Баумгартен - М.:Вуз.уч.,НИЦ ИНФРА-М.
5. Менеджмент в туристских организациях: Уч.пос. 2019.-193 с..-(ВО)(П)/ П.В.Большаник-М.:НИЦ ИНФРА-М,
6. Менеджмент негіздері. Оқулық. Б.Жакенова., Л.Мақсатова. 2018. 248б
7. Менеджмент в сервисе и туризме: Уч.пос. 2021 - 284 с.(ВО)(П) / В.М.Пищулов - 3 изд. - М.:НИЦ ИНФРА-М,

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі	 INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY	Министерство туризма и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»
Қорытынды аттестаттау бойынша кешенді емтихан бағдарламасы		Ф-02-01/05
Бекітілген 30.10.2025 ж.	Басылым № 1	22 беттің 22-сі

8. Менеджмент туризма: Учебник, 2021.- 282с. / - Мотышина М.С., Большаков А.С., Михайлов В.И.: Издательство Юрайт. Менеджмент в сервисе и туризме: Уч.пос. 2021.- 366с(О) / Н.А.Зайцева, - 3 изд.-М.:НИЦ ИНФРА-М,

9. Менеджмент в социально-культурном сервисе и туризме. Учебник. 2019.- 282с. / - Мотышина М.С. : Издательство Юрайт.

10. Менеджмент гостеприимства: Уч.пос. 2021.-512 с..-(СПО)(П)/ Е.Н.Кнышова-М.:ИД ФОРУМ, НИЦ ИНФРА-М.

11. Менеджмент в социально-культурной сфере. Учебник и практикум. 2021.- 370 с./ С.Г. Коленько.- Москва: Юрайт

12. Практикум по менеджменту туризма. Учебное пособие. 2021.- 168 с. / Зайцева Н.А.- 2-е изд., испр.- Москва: Инфра-М.

13. Менеджмент. Теория и практика Казахстана. Тулембаева А.Н. Учебное пособие. 2015.- 572 с./.- Алматы: Алматы Менеджмент Университет,

14. Имангулова Т.В., Жақсыбекова Д.К., Туризмдегі жобаларды басқару: оқу құралы, 2021.

15. Ақтымбаева А.С., Асипова Ж.М. Туроперейтинг: тұжырымдамалық механизмдері Монография, Алматы: Қазақ университеті, 2020.

16. Асқаров, Ә. Аспанға немесе альпинизм ақиқаты [Мәтін]: ғұмырнамалық деректі хикаят / Ә. Асқаров.- Астана: Фолиант, 2017.- 92 б.

17. Вяткин, Л.А. Туризм и спортивное ориентирование [Текст]: учебник / Л.А. Вяткин. 8-е изд., стереотип. Москва: Издательский центр "Академия", 2017.- 224 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Имангулова Т.В, Жақсыбекова Д.К. Туризмология негіздері: оқу құралы.- Алматы: ҚазСТА, 2016.- 124 б.

2. Досқараев Б.М, Иргебаев М.И, Алтынбек Е.Т. Туризмнің жалпы негіздері: оқу құралы.- Алматы: Лантар Трейд, 2021.- 110 б.

3. Акентьева С.И, Игнатова В.В, Петрова Г.В. Организация туристской индустрии: учебник.- 4-е изд.- Москва: М.:Издательский центр "Академия", 2021.- 320 с.

4. Анарбаев А.К. Туризм: оқу құралы.- Түркістан: Тұран, 2017.- 114 б.

5. Баранова А.Ю. Теория развития экономических интересов объектов туризмологии: монография.- Москва: Инфра-М, 2017.- 150 с.

6. Грошев И.В. Туризм для лиц пожилого возраста: монография.- Москва: Инфра-М, 2020.- 303 с.

7. Туризмология негіздері. Алиева Ж.Н.

https://library.psu.kz/index.php?option=com_lib&b_id=473&lang=rus

8. Кузьменко Ю.В. Музеи как объекты туристского показа. Учебно-методическое пособие-Алматы: Эверо, 2022. -120 с.

9. Е.Л. Писаревский. Основы туризма. учебник, М: Федеральное агентство по туризму, 2014.-384с.

https://www.russiatourism.ru/data/File/news_file/2014/PISAREVSKIY_Osnovi%20turizma.pdf

10. Бгатов, А.П. Безопасность в туризме [Текст]: учебное пособие / А.П. Бгатов.- 2-е изд., доп. и перераб. Москва: Инфра-М, 2021.- 175 с.

11. Константинов, Ю.С. Детско-юношеский туризм [Текст]: учебное пособие / Ю.С. Константинов. 2-е изд. доп.- Москва: Юрайт, 2019.- 401 с.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.